

PÉCELI KÖZMŰ TÁRSULAT

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI:

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/egyház/szervezet/vállalkozás) neve: **Települési Értéktár Bizottság, POLGÁRMESTERI HIVATAL, 2119 Pécel, Kossuth tér 1. +36 (28) 662 007, ertektar@pecel.hu**

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai

Név: **Péceli Települési Értéktár Bizottság, Almási Zsuzsanna**

2119 Pécel, Hunyadi u2.

Telefonszám:06- 547 301

E-mail cím: almasi1316@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI:

1. A nemzeti érték megnevezése: **Péceli Közmű Társulat**

2. Fellelhetőségének pontos helye: 2119 Pécel

3. **Értéktár megnevezése**, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik (helyi, regionális, országos): **Helvi és Magyar Értéktár.**

4. **A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:**

Az 1964-74 közötti évek forradalmi változást hoztak Pécel közműellátottságban.

Életkörülményeink a fővárosban lakók szintjére emelkedett.

A Közműtársulat tagjai voltak azok, akik a komplex közművesítés gondolatát felvetették, a lehetőségét megteremtették, és a megvalósulásán fáradoztak, mert ezzel a községünket egy több mint 100 éves elmaradottságból emelték fel az akkor reálisan elérhető legmagasabb szintre.

Bacsoni István

Alsórajokon született 1922. október 12-én. Édesapja kerékgyártó-bognár volt, és erdélyi menekültként a világválság éveiben családjával a helyről helyre vándorlás minden küzdelmét átélte. Szentpétervár, Budapest, Alsómánd-pusztá, Zalavár, Keszthely, Szeretfalva, Szilágysomlyó, Budapest, Pécel voltak a „vándorlás” állomásai. Bacsoni István bognár és ács tanoncként magán úton elvégezte a négy polgárit, magánúton leérettségizett.

Az 1947-ben megkezdett Műszaki Egyetemet csak munka mellett tudta 1955-ben befejezni esti tagozaton. 1949 óta élt Pécelen. A Közlekedés és Postaügyi Minisztériumban (KPM) 1951-től egyre magasabb beosztásban dolgozott. 1972. augusztus 1-én a KPM Közúti Beruházó Vállalat létesítményi főmérnökeként hagyta el az országot.

1963-71 között nyolc év alatt a semmiből építette meg Pécel teljes közműrendszerét, ő hozta létre a híres Közműtársulatot. Neki köszönhetjük, hogy Pécel közműellátottsága abban a korban messze kiemelkedett környezetéből. Mivel a Közműtársulat gazdálkodási eljárásai eltértek a „szocialista” módszerektől, a vaskalapos pártvezetők és irigyei feljelentették. A két éves rendőrségi, bírósági meghurcolás és megaláztatás kimerítette és elkésérítette, ezért a tárgyalások lezárása után, feladva minden eddigi eredményét, 50 éves fejjel elhagyta hazáját. A közéletben még 10-15 évig fennmaradt

az alkotókedv, óvoda, utak, csatornák, orvosi rendelő, iskola, gimnázium, tanácsház épült, hiszen a KÖZMŰTÁRSULAT itt maradt tagjaiban az ő szellemisége hatott. Visszatérve szeretne volna, hogy gyógyfürdő és múzeum épüljön Pécelen. De ezt már nem tudta létrehozni, 2001. június 19-én meghalt.

Balla János

Közismert közéleti személyiség volt, a helyi MÁV Kórház gondnokaként dolgozott. Mint ilyen, nagy haszonnal tevékenykedett a helyi, járási és megyei illetékes közéleti és közegészségügyi szerveknél. A társulat működéséhez szükséges helyiséget és egyéb feltételeket gyakran készséggel biztosította.

Bánfalvi Dezső

A helyi közigazgatásban, tanácsi dolgozóként segítette a társulat elfogadtatását, legfőképpen a községi tanács ellenző és aggályoskodó vezetőivel. Több évtizedes kapcsolatrendszerét sikerült kamatoztatnia a közművesítés folyamatában.

Baráth Kálmán

A község postamestereként nagyon fontos, hiánypótló szerepe volt abban, hogy telefonhálózat hiányában bármikor (éjjel-nappal) biztosította a Pécelen kívüli gyors telefonkommunikációt. Ezen túl közismert péceli személyiség lévén előnyös propaganda tevékenységet folytatott.

Dobrovolni István

Ősi péceli polgár lévén közismert és közkedvelt személyiség volt. A közterületeken, utcákon végzett zömében mélyépítési munkálatokat folyamatosan követte, és azokról megbízható információkat adott a társulat illetékeseinek. Ezenkívül tanácsstag volt, s ebben a minőségben a tanácsstagok körében hangulatformáló szerepet vállalt.

Hofgard Károly

Kosuth-díjas villamosmérnökként a péceli vízvezetékrendszer fejlesztésében játszott kiemelkedő szerepet, a víztározókat az akkor legkorszerűbb elektromos jelzőberendezésekkel látta el. A tározók szűkös befogadó képessége ellenére ezzel a község megfelelő ivóvízellátását kiszámítható módon biztosította.

Dr. Kádár Endre

Dr. Szabó Tivadarral együtt képviselték a társulat érdekeit a jogszabályok tengerében. Elévülhetetlen szerepe van abban, hogy a Pécelen kívüli állami és szakmai tárgyalásokon felkészült jogászként, határozottan képviselte a közösség érdekeit. A római katolikus egyház életében is aktívan részt vett, több évtizeden át volt az egyháztanács elnöke.

Kiss István

Jó megjelenésű, határozott fellépésű péceli polgár volt, akinek született képessége volt arra, hogy az önkéntes társulás mellett hangulatot keltsen, így segítve a közművesítés zökkenőmentességét. Jó érzékkel vezetett le üléseket, gyűléseket, ahol megfelelő légkört tudott teremteni.

László Pál

Mindig mosolygó, optimista személyiségű ember volt, vám- és pénzügyőri alapképzettséggel. Sok előnnyel járt, hogy a társulat és a helyi politikai szervezetek

között kiváló kapcsolatot tudott teremteni. Nagyrészt neki köszönhető, hogy a helyi és a járási pártszervezetek elfogadták a péceli komplex közművesítés programját.

Marocsek László

A községi tanács műszaki csoportjának vezetőjeként előnyösen koordinálta a tanácsi és a társulati közterületi feladatokat. Irányításával a fejlesztő feladatok gördülékenyen zajlottak. Elkötelezett híve volt a közművesítésnek.

Nagy László

A MÁV Józsefvárosi pályaudvarának vezető tisztségviselője volt. Kiváló gazdasági szakemberként a társulat Ellenőrző Bizottságának elnöki tisztét töltötte be. A főkönyvelővel egyetértésben dolgozott, tapasztalatával, szaktudásával jelentős szerepet játszott a társulat sikereiben.

Dr. Pethő Ferenc

Mint közgazdász budapesti vállalatnál főkönyvelőként dolgozott. Ilyen minőségben igen fontos szakmai szerepet vállalt a társulat teljes gazdálkodásában. Ellenőrzési és felügyeleti jogkört gyakorolt a társulat hivatalának teljes pénzügyi tevékenysége felett. A társulat vezetősége számára megnyugtató volt szaktudása és harmonikus, humánus személyisége.

Riediger Béla

A társulat műszaki ellenőre volt. Rendkívül kiterjedt feladatkört látott el. Ő felügyelte a víz-, gáz- és szennyvízhálózat építését. Pécelen kívüli, szerteágazó kapcsolatait kiválóan kamatoztatta Pécel javára. A társulat második embereként a pénzügyek vitelében is oroszlánrészt vállalt.

Dr. Szabó Tivadar

Jogászként az országban akkor példa nélkül álló társulati formának azon jogi kereteit sikerült megtalálnia, amely az országos szabályozási rendszernek és Pécel község vezetőinek is megfelelt. Így szolgálta a társulat célkitűzéseit.

Dr. Varga László

1933. június 25-én született Szokolyán. 1947-től Pécelre került. 1952-ben elvégezte a Pécsi Orvostudományi Egyetemet. Az akkori Pécelen nem voltak jó utak, nem volt jó minőségű ivóvíz, nem volt szennyvíz-hálózat és szennyvízkezelési lehetőség, nem volt szemétszállítás sem. 1963 őszén nekifogtak a közművesítéshez, és Pécel lett az első teljesen közművesített község az országban. Dr. Varga László minden erejével segítette a Közműtársulat munkáját, s más területeken is aktív közösségi munkát végzett. Sokáig részt vett a Vöröskereszt munkájában, 15 évig a helyi szervezet vezetője volt. Neki köszönheti Pécel, hogy új orvosi rendelő épült 1979-ben, úgy, hogy Pécelnek egy fillérjébe sem került. Alapító tagja és megyei titkára volt a Magyarországi Általános Orvosok Tudományos Egyesületének. A Szent Rókus Kórház Tudományos Bizottságában is dolgozott, főleg a pszichoszomatikus betegségek kutatásába kapcsolódott be. Foglalkozott a mentálhigiéné, a lelki egészségvédelem kérdéseivel is, ez volt orvosi munkásságának fő területe.

5. Indoklás az értéktárba történő felvételre:

A Péceli Közmű Társulat létrejötte és munkája a kezdeményező Baczoni István és a társulat felsorolt tagjainak érdeme. Az 1962/63-ban létrehozott Víztársulat, az 1964-

ben Víz - Csatorna társulattá, végül 1966/67-ban a gáz ellátás megoldására Közmű Társulattá bővült. A Társulat 1969-re befejezte Pécel komplex közművesítését, méghozzá – ellentétben a még most is meglévő rossz gyakorlattal – egy munkamenetben valósította meg mindezt, utólagos útfelbontások nélkül. Pécel ebben az időszakban messze megelőzte e tekintetben a teljes környező régiót. Baczoni István vezetésével a Társulat más településeken is vállalt munkát s az így befolyt hasznot felhalmozta, majd visszaforgatta a péceli munkákba. Ez volt az alapja a Baczoni István ellen indított eljárásnak, mivel, kimondatlanul is a tőkés gazdálkodás elemeit látták a Társulat gazdálkodásában. Ezért indult ellene előbb hírlapi hajsza az akkori *Pest megyei Hírlapban*, majd feljelentés, tanácsi fegyelme és bírósági eljárás következett. A csatolmányok hiteles képet adnak erről a történetről, Baczoni István és a Társulat érdemeiről.

Elismerés illeti az akkori kezdeményezőket, tisztségviselőket, segítőköt, hogy példát mutattak a társadalmi összefogásból, felismerték a jó és hasznos ügy előnyét, és annak megvalósítását sok önkéntesen vállalt munkával és jelentős anyagiakkal is cselekvően segítették.

6. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források:

ESE Híradó különböző számai

Almási Zsuzsanna: Péceli díszpolgárok, Pécel, 2015.

Magánkiadás <http://pecel.vaciegyszamjegye.hu/?q=node/2>

III. MELLÉKLETEK:

1) A tablón a Péceli Közmű Társulat elnöke és tagjai.

2) ESE Híradó XVII. évfolyam 5. szám
PÉCEL-ISASZEG-GÖDÖLLŐ KISTÉRSÉGI KULTURÁLIS ÉS KÖZÉLETI FOLYÓIRAT 2012. JÚLIUS

NE FELEDJÜK NAGYJAINKAT! Magyar forgatókönyv. Bacsoni István életútja. Az ESE Híradó 2001.-ben megjelent cikk utánközlése.

Bevezetés

Mikor a magyar ember hősi halottainak ünnepi gyászt hirdet, akkorra már sokat ütött a méltatotton. Az *Ezerszer messiások* a magyar messiások nemzeti balsorsunk a honfoglalásnál kezdődhetett. Ady a XX. században sóhajtott felismeréssé, hátha egyszer a magyar ugaron majd tehetnek valamit. A magyar messiások. Valahol, valamikor. Ady után ötven évvel, a hatvanas, hetvenes évek Pécelén Bacsoni István sorsából összegezhetjük, Pécel is része a magyar ugarnak.

2001. július 17. Pécel, katolikus temető, Bacsoni István temetése. A halál misztériumát a még itt maradtak búcsúszertartása, a temetés renanzi földivé, ember által elviselhetővé. A *Ments meg engem Uram az örök haláltól* könyörgésben megrendül a lélek és búcsúzik. Bacsoni István ravatala körül több mint kétszáz ember: szomszédjai, munkatársai, ismerősei, tisztelői, barátja, Pécel város vezetői jelentek meg búcsúzni. Szerető családtagjainak fájdalmas, lélekben megtört zokogó könyörgése Bacsoni István halottas ágyánál mélyen megrendítő volt, de itt a ravatalnál a nem enyhülő gyász hangtalan gyötrelme kifejezte, hogy sokat szenvedett lelkét még vigyázzák, a család még nem tudja elengedni, nem tud elbúcsúzni tőle. Mint ahogy Ápoló Otthonunk falai, szobája, kapaszkodói és kapaszkodót adó nővérkéi, vezetői is elbúcsúzhatatlanul tartják még emlékét. Nincs erre magyarázat. Szellemét a betegség elkendőzni igen, de legyőzni nem tudta. A szellem hatalma csak a kortársak kicsinyítő emlékezetének múlása után tör fel a történelemben. Az emberiség ereje mindig egy emberből tudott csak fakadni évekkel, évtizedekkel, évszázadokkal és évezredekkel az ember után. A ravatalnál Alexovics Győző Babits Mihály versével búcsúzott egykori munka- és küzdőtársától. Munkásságát méltató ünnepi beszéddel a város vezetője emlékezett Bacsoni Istvánra. Az elhangzott eskü Bacsoni István szellemének megőrzésére, munkájának folytatására volt a fogadalom. Márkus János esküdött. És az Úr 2001. esztendeje júliusának 17. napján a péceli katolikus temető ravatala fölött az egeből zuhogni kezdett az eső. Ilyenkor mondják az Isten is sír. A fekete és színes esernyőkön, mint rögdarabok koppantak az esőcseppek. Emlékezz ember: porból vagy, és porrá leszel.

Kit temettünk?

Bacsoni István 1922. október 12-én Alsórajkon született. Édesapja kerékgyártó-bognár volt, és erdélyi menekültként a világválság éveiben családjával a helyről helyre vándorlás minden küzdelmét átélte. Szentpétervár, Budapest, Alsómándpuszta, Zalavár, Keszthely, Szeretfalva, Szilágysomlyó, Budapest, Pécel voltak e vándorlás állomásai. Bacsoni István bogrnár és ács tanoncként magánúton elvégezte a négy polgárit, magánúton leérettségizett. Az 1947-ben megkezdett Műszaki Egyetemet csak munka mellett tudta 1955-ben befejezni esti tagozaton. 1949 óta élt Pécelen. A KPM-ben 1951-től egyre magasabb beosztásban dolgozott. 1972. augusztus 1-jén a KPM Közúti Beruházó Vállalat létesítményi főmérnökeként hagyta el Magyarországot. Miért? 1963-71 között nyolc év alatt a semmiből építette meg Pécel teljes közművét, ezért bűnhődni kellett.

Részlet 1983. október 10-én írt önéletrajzából: „Kétéves rendőrségi, ügyészségi és járásbírósi meghurcolások (sajtó útján is, péceli cikkek) és megaláztatások úgy kimerítettek

és elkésérítettek, hogy nem éreztem magamban olyan további lelki erőt, hogy megtépzott tekintélyemet és közéleti elismerésemet a nagy tömegek előtt újra megszerezsem. Ezért hazámat a tárgyalások lezárása után, feladva minden eddigi eredményemet 50 éves fejjel elhagytam.”

Egy szakmájában elismert, magas beosztású építőmérnöknek, aki az akkori politika előtt sem volt fekete bárány, miért kellett családját, életművét, házát, hazáját elhagyni?, kérdezhetik a történet gyökereit nem ismerő fiatalok, és a Pécelre újonnan költözők.

Tanúk padján: Baczoni István (először) Részlet Seszták Ágnes 1988-ban megjelent Pistám, Isten hozott című cikkéből:

Úgy kezdődött, hogy nagyon bosszantottak a péceli közállapotok. Itt laktam a családommal, és naponta láttam az elhanyagolt utakat, a medréből folyton kilépő Rákospatakot, a csutkatüzelésű sparhertokat, a budikat. Miközben itt élünk Budapest kapujában. Miért kell ennek így lenni?, tettem fel magamnak a kérdést. Azelőtt szívesen lakott itt az úri középosztály: színészek, katonatisztek, később a kitelepített arisztokraták. Egy úriasabb, szűk rétegnek építettek ugyan törpe-vízművet, de hát ez nagyon keveseknek nyújtott jó vizet. A kutak nagy részéből fertőzött víz folyt, golyvás, guvadt szemű asszonyok cipelték a kannákat évszámra. Hogy ez engem, mint főmérnököt miért érdekelt? Jó kérdés. Igaza van. Megvolt a családi házam, a 600 négyszögöles telkem, három gyermekem, olyan almáskertem, amilyen kevés volt a környéken. Mégis, miért izgatott a dolog? Valamikor a 60-as évek elején úgy tetszett, elérkezett a pillanat, hogy meg lehet alapozni, persze csak finoman, egy kis lokálpatriotizmust. Hatni lehetett az emberekre, úgy láttam, lelkesíthetők valami jó cél érdekében. Először szövetségeseket kerestem. Pécel tele van nagyszerű nyugdíjas szakemberekkel: pénzügyesekkel, vízépítővel, jogással, könyvelővel. Arra gondoltam, ők lesznek az én igazi híveim. Természetesen először vízi társulat-félére gondoltam. Hol volt még akkor a gmk, meg a kisszövetkezet! Szigorú központi elosztás uralkodott, merev államigazgatási struktúrával. Az új gazdasági mechanizmus még csak messzi álom. A tanácsokban úgy gondolkoztak, csak igazodni felfelé, ha semmit nem csinálnak, nem kezdeményeznek, nem lesz semmi baj. Akkor még javában működtek a járási tanácsok is.

Baczoni István kertjében Emlékező: Cser László

Még az 50-es évek elején ismertem meg Baczoni Istvánt. Kíváncsi voltam rá, hiszen érdeklődésemet felkeltette a szépen művelt gyümölcsöskertje, valamint a kertben fizikailag sokat munkálkodó ember maga is. Tanácstag voltam, amikor a vízműtársulat szervezését elkezdte. Akkoriban Pécelen csak törpe-vízmű volt, az indiai részen látta el a valamikori nyaralónegyed házait. A vízműtársulatnál Riediger Béla, dr. Varga László, Kiss István, dr. Szabó Tivadar és a többiek (lásd a Társulat tablófényképét) segítették a szervezőmunkát. Nehezen indult a lakosság és a tanács meggyőzése is, hiszen az emberek a saját érdekeiket is félreértelmezik. A vízmű-pártiak házról házra járva buzdították az itt lakókat, én magam is részt vettem a meggyőzésben és a kompromisszumok megkötésében. Mert ő közelről nehéz ember volt, tántoríthatatlan, akaratos és akadályt nem ismerő. Itt volt például a péceli gázvezeték-építéssel kapcsolatos probléma, nem volt a lakossági gázvezetékre még törvény, lehetetlennek tűnt építeni. Baczoni István tűzön-vízen keresztül áttörte a jogi akadályokat is. Nagy akarátú ember volt, meggyőződése, hogy egy település közművesítése szent ügy. Nem magának épített, egyetlen fillér sem tapadt sem az ő, sem munkatársai kezéhez. Sőt! Mindenek előtt tartotta a Társulat érdekeit, ehhez minden lemondásra hajlandó volt, gyakran kíméletlen volt magával és másokkal is. A tervek végrehajtásában elszánt küzdelmű volt, kitűzte az átadás határidejét, napra pontosan, és ezt nem lehetett nem betartani. Amikor elkezdődtek a feljelentések, nem fogadott ügyvédet, saját magát védte. Én minden tárgyaláson részt vettem, és láttam, hogy a megaláztatásokat erővel bírja, nem mutatta, mi zajlott le benne. (!!!) Tisztelettel voltak iránta

az emberek, nagyon nagy tekintélye volt, ez igazából óriási bátorságából fakadt. Szerintem nem mondható, hogy szerették az emberek, de számolt vele mindenki, a küzdőképessége, tudása, bátorsága, munkabírása miatt. 1963-tól 70-ig, 7-8 év alatt a vízellátás, a földgázvezeték, a szennyvízcsatorna és a főutak burkolása elkészült. 25 évvel haladta meg Pécel 1971-re a környezetét. Befejezett művet hagyott itt 1972-ben, amikor szolgálati útlevelével éjjel útra kelt Pécelről Németországba. Sokan tudtuk, hogy volt még egy terve: melegvizet fürdőt építeni! Abszolút becsületes ember volt, nem ismerte az engedékenységet a Társulat érdekében, a maradék anyagok elkéregesése sértésnek számított nála. Hogy mi lett volna, ha itt marad, kérdezed, és miért nem épült fürdő, amikor visszajött? Más ember jött vissza. Az építési lázát lecsillapították az itteniek újra, és bár igazi sikereket ért el Németországban is, az ereje, az akarata már nem volt a régi. Emlékszem még arra a hangulatra, amely Pécelen az elutazása után volt. A közéletben még 10-15 évig fennmaradt az alkotó kedv, óvoda, utak, csatornák, orvosi rendelő, iskola, gimnázium, tanácsház épült, hiszen a KÖZMŰTÁRSULAT itt maradt tagjaiban az ő szellemisége hatott. Szellemisége nem most, amikor eltemettük, hanem a 90-es években hunyt ki a közéletben. Baczoni egy csodálatos ember volt, nagyon tehetséges, aki jót akart Pécelnek. Visszatérve szerette volna, hogy gyógyfürdő és múzeum épüljön Pécelen. De erre már Társulatot nem tudott létrehozni. Sokadik gyümölcsöskertjét, amelyet hazatérte után telepített, megcsodálhattam. A fiatalok talán már a nevét sem ismerik.

Teleobjektív a mából

Baczoni István és Némethy Mária az ESE ápoló otthonában

Oly időket élünk, mikor a kor nagyon nehezen találja meg új embereszményeit. A LEG-ek a hősöket helyettesítik. Így lett Toldi Miklósból mára body-building világbajnok, Kossuthból, Széchenyiből, Lincolnból a legtöbbet beszélő pártszónok. A technika médiacsúcsot dönt a globalizációs világban, és családtaggá vagy kedvencé teszi egy percre egyetlen legjobbját, legszebbjét a pillanatoknak mosóporból vagy királyból. Az úr az ember és a glóbusz között egyre nagyobb. Az úrből jövő üzenetek vételéhez készülékek kellenek, és adagolva kapod, mit, hogyan kell látnod, érezned és vásárolnod. A globál lépték miatt csak manipulálva tudunk emberrel együttérezni, kapcsolatot létesíteni környezetünkkel. A manipulált emberi agy nem ad világos utasítást a gondolkodásnak, az érzékeknek; tapasztald meg a fehéret! Ládd, ez a fehér! És milyen lesz a fehér, míg fényben látva tudsz látni? Ezt a látást add tovább a fénylátók halk hangján a gyerekeknek. Sokféle utasítást kap az ember belülről és kívülről. A XXI. század embere meg van zavarodva, a világ és kicsinysége között keresi, amiért megszületett, amiért ember, és a szivárvány színei közt keresi megvakítva a fehéret. Az ember nem fehér, és mégis fajának fehéret keresi. Mindig rosszul állított objektívet használ. A messzi sztárokat családba fotózza, és végtelen távolságra csavarja az objektívet, ha a mellette kezét nyújtó ismerősről képet készít. Nem tud, vagy nem akar hinni a fülének, a szemének, az érintésének. Miért? Manipulált? Bizonytalan? Irigy? Hát akkor miért keresi fajának fehéreit? A halál után már könnyű meglelni a feketében a fehéret. Magyar földön csak halott hősök élnek immár. Pécel is része a magyar földnek. Akik itt élnek, éltek, általában letörtek, letörnek Pécelből egy darabot. Zsebre teszik, építetik, kedvükre szépítik, vagy csak használják, használták, mint X helyrajzi számú tulajdonukat, és várják, várták a csodatévő fehéret. A legendák csodatévő fehére 1949. december 30-án Pécelre költözött. Úgy hívták: Baczoni István. Valamiért egy darabnak látta Pécelt, amelynek elhanyagolható részét, pár száz négyzetméterét birtokolta csak. Jött, látott, közművesített egy porfészket 7 év alatt. Mivel éjjel is dolgozott, nem látták jól a színét. Elüldözték. Messzire ment el. Visszajött. Mit hoztál? Mit tudsz? Ünnepezték. Már nem üldözte senki. Mégis életének utolsó éveiben védekezett. Minden nap. Baczoni István tolószékben ült. Több mint három éven át. Beteg volt. Nagyon sok beteg ül tolószékben összeroskadva. Baczoni István szálfagyenesen ült, és állt volna, ha lábai bírják. A gerince volt sebezhetetlen, és igazságkeresésének öntudata. Hányszor és hányszor kiáltott fel

védekezésében bíráihoz. Kiáltását meghallva sokszor rohantam fel szobájába. A szeretetből úgy tűnt, hogy kegyelmet adott neki a Bíróság, mert mindig megnyugodott. Nem engem ismert fel, csak a Bíróságnak a kegyelmét hallotta meg, az ember által nem hallható párbeszédéből és egy képzelt TÁRGYALÁSON.

A ma történései 2001. július

Emlékezni jöttünk össze az ESE Teréz anya termébe: családtagok, küzdőtársai a régi időkből, segítőtársai az új időkből, akik a védekezését elviselhetővé könnyítették. De hogy meddig elviselhető a védekezés, azt csak 2001. június 19-én 17 óra 10 perckor tudtuk meg, mikor vonásait lággyá simogatta a halál. Ha a mártírok, az áldozatok nevét megőrizzük, talán jobban vigyázunk a színekre is Pécelen is. Kérésünkre Baczoni Istvánné hozzájárulását adta, hogy ápoló otthonunk felvegye Baczoni István nevét. És az emlékezés gyertyalobbanású imájának csendjéből megered a TÖRTÉNET.

Emlékező: Riediger Béla

Nem érkeztem készületlenül az emlékestre. Végiggondoltam az első találkozásunkat, véletlenül született barátságunkat, a Baczoni család Pécelre költözését, a Közműtársulat történéseit, elhoztam a perek dokumentumait. Ismeretségünk Baczoni Istvánnal 1948-ban egy MÁV hídépítési, több mint kétéves, bentlakásos szakmai képzésen kezdődött. Az ország minden részéről jöttek össze a hídépítésben érintett munkatársak Budapesten. Az első órán egymás mellé kerültünk az asztalnál. Én Pécelről érkeztem, Baczoni István Zalavárról. Összemelegedtünk, sokat beszélt a családjáról, neki is két lánya volt, mint nekem. Jó ismerősként váltunk el a hét végén. Hétfő reggel 9 órára kellett visszaérkezni. Én már 8-kor mindig ott voltam, hiszen Pécelről könnyű volt az utazás. Egyik hétfő reggel Pistát sehol sem találtam. Végül a szobájában találtam rá, elgyötörten aludt. Elmesélte, hogy egész éjjel utazott. Sajnáltam, beszéltem otthon a feleségemmel is erről. Meghívtuk Pécelre. Őt is érdekelte, hogy hol lakunk. Nagyon megtetszett neki a vidék. Azt mondta, kedve lenne itt élni, majd beszél Marikával. Megkérdezte, mit szólok hozzá. Szinte rábeszélősen válaszoltam, hogy semmi akadálya. Ősszel felesége, Marika is eljött Pécelre. Neki is megtetszett a dimbes-dombos környék. Így volt? fordult Riediger Béla a mellette hallgatagon ülő Baczoni Istvánnéhoz. Így volt, így! sóhajtott a kérdezett. Egy albérletet próbáltunk szerezni a Völgy utcában. 1949. december 29-én leutaztam értük Zalavárra. A MÁV ingyen költöztette a dolgozóit. Bepakoltuk a bútorokat a vagonba. Pista a tehervagonban, a csomagok között utazott, én a családdal a személykocsiban. December 30-án bepakoltunk a Bajcsy-Zsilinszky utcai fél házba, amit addigra sikerült megvásárolnia. Az 1949-50. év szilveszterét már Pécelen töltötte a Baczoni család. Az akkori péceli közállapotokra jellemző, hogy egyetlen négyzetméter aszfaltút nem volt, a Várhegyen megépített víztározó és a törpe-vízmű látta el az indiai rész utcáit vezetékes vízzel.

Emlékező: Dr. Varga László

Még az ötvenes évek végén sem lehetett kocsival közlekedni eső után. Akkoriban még sok család élt a Fáy-tanyán és a külterületeken. Ha hívtak, menni kellett. A kerékmarasztaló sár miatt gyakran gyalog. Jó ivóvizet csak az artézi kutakból ihattunk. Az ásott kutak fertőzöttek voltak. Ezt látta meg Pista, amikor ideköltözött.

Emlékező: Alexovics Győző

Az 50-es években reggelente együtt utaztunk a vonaton Budapestre a munkahelyünkre. Nem ismertük egymást. A KPM közúti főosztályának programjában ismerkedtünk meg, amely a Pécelen áthaladó 10 kilométeres út korszerűsítésére is vonatkozott. Anélkül, hogy valami közös vonás lett volna bennünk, mert én pesszimista, ő optimista szemléletű, én vallásos

voltam, ő meg párttag, ám minden munkánkban találkoztunk. Még mindig nem tudom, hogy az optimizmus vagy a pesszimizmus a győző, de karizmatikus ember lévén, engem mindenről meggyőzött. Hiába beszéltem rá valamire, vagy le valamiről, nem lehetett neki ellenállni. Így inkább tettem, amíg tettem, amit mondott, mert bátorságával, szívósságával, munkabíráásával minden ellenállást erőtlenné tett. Természetes, hogy az én feladatomban önként vállalva az út és csapadékvíz elvezetésének tervezése volt, hiszen az UVATERV-nél dolgoztam.

Emlékező: Cser László

Szervezőzseni volt. Mindenkit kapcsolatrendszerre, összeköttetésre, szakismerete szerint szervezett be, fejben tartotta, hogy ki, miben tudja előmozdítani a tervezést, az építést, az itt lakók meggyőzését vagy a pénzek megszerzését.

Emlékező: Dr. Varga László

Egyik vasárnap ebéd után beállított hozzám, hogy jöjjenek, mert a Kör utcában két család hajthatatlan a tagsági belépésben. Eszembe se jutott kifogást keresni, mentem vele rábeszélni. Az orvosnak akkor még nagy tekintélye volt. A vallásos családokhoz a pappal ment. 1964. január 1-jén a lakosság 79 %-a az első Ivóvíz Társulat tagja volt.

Emlékező: Riediger Béla

Munkabírása emberfeletti volt. Főállásban a Közlekedési Minisztérium vezető munkatársaként országos jelentőségű munkákat irányított Letenyén, Hegyeshalomban, Barcsban, Harkányban, hogy csak párat említsek. Munkanapokon 5 óra után érkezett Pécelre vonattal. Volt úgy, hogy haza se ment. Biciklire ült, és ellenőrizte az építkezést Győzővel vagy egyedül. Azután gyakran éjfélig voltak a társulati ülések. A jelenlevő családtagok hallgatnak. Rájuk nézek. Nincs szemrehányás az arcukon, de tudható, hogy a nehéz ember családtagjaitól erőt von el, hogy a terhét vinni tudja. A küzdelem ára meg lett fizetve. Az igazság drámai fintora: nem az fizet, aki kap.

Emlékező: Alexovics Győző

Gyakran óvatosságra intettem Pistát. A tempó túl gyors! Ezt nem lehet megcsinálni! Nem fogják engedélyezni! próbáltam meggyőzni, de mindhiába. Nem ismert lehetlent. De ha akkor nem kezd el, más történelem íródott volna Pécelnek és a környező településeknek is. A PÉCEL MINTAFALU csodának híre ment, a közeli települések is igyekeztek felzárkózni. Nőtt Pécel lélekszáma is évről-évre. A megépült aszfaltburkolatú utak összekötötték Budapestet és a vasútállomást. A 69-es busz kijárt Pécelre. Az első emeletes ház 1970 végére elkészült a Vásártéren. Hidak épültek a Lélek-patakon. A Rákos-patak medre átépítésre került, az árvízveszély megszűnt.

Emlékező: Riediger Béla

Az Ivóvíz Társulat 1963. november 30-án alakult meg. 1964. augusztus 20-án avattuk a vásártéri rész ivóvízvezetékének kb. 10 km-es hálózatát. Ennek híre terjedt, már nem volt olyan nehéz az új tagok toborzása. Nagy tekintélye volt Pistának, mert be tudta tartani az ígéreteket az itt lakóknak.

Emlékező: Dr. Varga László

Pista kórházat is szeretett volna építeni. A 60-as években merült fel egy Pest megyei kórház építésének gondolata. Küldöttségünk minden fórumot bejárt, minden követ megmozgattunk, hogy Pécelen épüljön meg a kórház, éppen itt, ezen a területen, az Apáca-domb környékén. De az akkori vezetők döntése megfellebbezhetetlen volt, végül

Kerepestarcsán lett a kórház. Szívesen kimondanám a nevét annak, aki képviselői hatalmával visszaélve megakadályozta, valószínűleg irigységből, hogy Pécelen épüljön kórház.

Emlékező: Némethy Mária

Mindig előttem van öröme könnyebbült arca, amikor a kórházból visszahozták, és észrevette, hogy újra itt van az ESE-ben. Idén januárban Istvánt röntgenvizsgálatra kellett kórházba szállítani. Még aznap elengedték. Épp a gondozóházban voltam, mikor a hozzátartozókkal megérkezett. István a tolókosiban ült, körülötte Marika, a felesége, a gyerekek, talán Gábor, az unokája is ott volt. István lehajtott fejjel ült, érezhetően félt valamitől. István szólítottam meg -, hála az égnek, hogy újra itt vagy! István felemelte a fejét. Körülnézett, félelme eltűnt, és arcán az öröm mosolya érzékeltette: végre itthon vagyok. Mikor lelkemben először felmerült, hogy otthonunk felvegye István nevét, ő még itt élt közöttünk. Gondolatom az öröme nyílt tekintetéből sugalmazódott talán, vagy István tervezett kórházi álmából. A gyertya a kis asztalkán a feszület előtt alig pislákol. Ez egy lassú égésű gyertya. 5 éve kaptuk Németországból a jossgrundiaktól. Csak jeles napokon gyúl fel. Évszázadnyi fény van benne.

Emlékező: Riediger Béla

Szerette az ünnepélyes avatásokat. 1969. március 15-én volt a gázfogadó és az első gázvezeték-hálózat ünnepélyes üzembehelyezése, országos sajtó- és TV-nyilvánossággal. Alig több mint egy év múlva, 1970 májusában a Társulat Intéző Bizottságának tevékenységét felfüggesztették. Még a barátai sem tudták, mire készül, mi megy végbe lelkében a tárgyalásokon. Intenzíven tanult németül, de az intenzitás semmiben nem volt szokatlan nála. Először 1985-ben jött haza, német állampolgárként.

Emlékező: Baczoni Istvánné

Egyedül én tudtam, hogy elmegy, a gyerekek sem tudták. Csak tíz év után, 1982-ben találkoztunk újra, addig nem mehettem ki. 1985 karácsonyán ismét házasságot kötöttünk Németországban. Hogy miért jöttünk haza 1991. szeptember 12-én? Itt van a családuk.

Emlékező: Cser László

Megmozgatott mindenkit a pénz megszerzése érdekében. Nem titok Lázár György kötődése Pécelhez. Akkor ő volt az Elnöki Tanács elnöke, tehát hatalmában állt segíteni. Már anekdotának számít, hogy Lázár Györgynek háromszor kellett a kért pénzüsszeg ügyében intézkedni, mert az akkori megyei és egyéb apparátuson keresztül kétszer utat tévesztett a pénz. A péceli fürdő is megépül, ha Pistát nem üldözték volna el. Visszatérése után is próbálkozott tenni valamit a melegvizes fürdő létesítése érdekében. Múzeumot is szeretett volna. Megváltozott ő is, a helyzet kevésbé.

Emlékező: Alexovics Győző

Szerette a verseket is. A MINTAFALU képéhez a közösségi és kulturális élet fellendítése is hozzátartozott. Emlékeztek a 60-as években szervezett Rákosmenti Napokra? Az egész települést meg tudta mozgatni.

Emlékező: Némethy Mária

Az utolsóvá lett születésnapját 2000. október 12-én ünnepeltük a gondozóházunkban. Vannak rögzült pillanatok. Fényképen és szavakban. A fotó és a szavak összetartoznak. Most már csak az emlékezetben.

Áhítat egy gondozóházban (2000. október 12.) Ítéletét a való, - ez a játékos, könnyűvérű csaló -, úgy hozta az idő fölött, mint lomha, cinkelt kocka, a dob tovább hatpontos diadalát. Választásod immár egy: továbbgörögni újra. A győzelmet: az új napot úgy fogadod, mint

kisgyermek. Mosolyogsz a gügyögésre, száját tátsz az etetésre. Szégyenkeznek. Magyarázzák: ez az élet. De mi a fenének néznek szemlesütve rád?! Hisz ládd, fokról-fokra lesz az ész az agysejtek foglya. Te tisztán nevensz ki az okosokra: fogatlan, gyermeki mosollyal kapaszkodva kézbe, rácsba, botba. A való csaló ítéletét rád hozta. Eléd térdelek. Nézek, mint a Temető homályos csodáját. Kezdő minden gondolatkíséret, értelmetlenek a miértek. Nézek. Tekintettedben évtizedek felvonulása. Meghajlok, hogy a szünetet mindenki lássa. Az emlékezők felállnak. A megidézett gondolatok az emlékezetekbe visszaesnek. A közös csendben Alexovics Győző verset kezd mondani, Reményik Sándor Feketeagyémánt című versét. Egy arc derűje lelkembe ivódott: őserdő fáiba a napsugár. Tegnap volt, vagy százezer éve már: én nem tudom. Én azt tudom csak, hogy lement a nap, egemről egy mosoly leáldozott. Kihűlt és megkövült a rengeteg. De mit most tárnamélyből felhozok: A feketeagyémántban napmeleg: Az a mosolygás lappangva remeg. Nektek adom, hogy melegedjete. Az emlékestnek vége. Baczoniné Marika Bilász Ilditől kérdezi: Ki lakik a szobájában? Még senki, az új lakó augusztus közepén érkezik válaszolja Ildi. Marika tovább kérdez a lakók felől. Ő jól van, ő is. Ő egy héttel Pista bácsi után meghalt feleli Ildi. Aki a vele szembeni szobában lakott? erősíti meg a kérdését Marika felzokogva. Igen, ő is feleli Ildi halkán. Ildikém majd jövők látogatni, de most még nem tudnék felmenni. Minden napnak megvolt a célja, eljönni hozzá, nem tudom megszokni, hogy nincs! sóhajtásából érthető lesz minden. Baczoni István utolsó három és fél évének minden napján végre csak a családjához tartozott. A világ nem kért és nem kapott belőle. A miért és megérte-e kérdésekre ember nem tudja a válaszokat. A magyar forгатókönyv íródik tovább, az objektív múltból. Az objektív múlt Az objektív megközelítés a valóság, a tények misztifikálása valamiféle igazsággá. Jó szó a misztifikálás. Kifejezheti, hogy a tényekkel nem tud mit kezdeni sem az adott kor, sem a következő kor. Már harmadszor nézem meg a Vízműtársulat 1988. november 12-i, 25 éves jubileumi ünnepségéről készült több órás videofelvételt. Újra és újra olvasom a perek dokumentumait. 13 év volt a felvétel objektivitásának megtalálására, és 39 év volt az 1962-ben kezdődő történet tényeinek összerakására. Érthetetlenek a tények, értelmezhetetlenek a miértek, kifürkészhetetlenek az utak. Pedig a tények egyszerű történetről vallanak. Valamikor régen, 39 évvel ezelőtt, amikor még rossz, csúnya diktatúra volt Magyarországon, nagy bátorság kellett ahhoz, hogy egy megszállott, elszánt tudású ember ne magának, hanem egy közösségnek, egy hétezer emberiségdarabnak építsen. Hisz akkor az állam volt a jó atya, aki arra hivatottan felkente önmagát. Az állam persze hiába volt meg a három osztva hárommal elnevezett apparátus nem tudott minden bátor építőre figyelni. Különösen, ha a bátor építők főállásban az államot is építették. Ekkor kell közbelépnie a névtelen bátor jelentőnek. Aki jelenti, ha valami szokatlan történik a parlagon, rögzökön, a magyar ugaron. A parlagfü magjait mindig sokan túrték, túrik e honban. De a ritkán nyíló virágokat jelentik. Az allergiát éppúgy, mint a demokráciát nyugati szél hozta, hozza. Elkerüléséhez nem kell semmit sem csinálni, csak keletebbre húzódni, és jelenteni a nyugati szeleket az illetékeseknél. Valahogy így.

A tanúk padján: Baczoni István, másodsor (Idézet Seszták Ágnes Pistám, Isten hozott c. cikkéből)

Részletek az 1988. november 12-én mondott vallomásából:

„A megszállott faluépítők társasága: Dr. Szabó Tivadar, Reidiger Béla, Dr. Varga László, Nagy László, Baczoni István, Dr. Pethő Ferenc A Péceli Társulat eredményeinek emberi oldaláról szeretnék beszélni. 1961- ben még nem volt Pécelnek egységes fejlesztési koncepciója, ezért nem volt képes élni az új tanácsi rendszerben levő lehetőségekkel, fejlesztési hitelekkel. 1962-ben létrehoztunk egy műszaki bizottságot. Felmérést készítettünk a község lakosságának összetételéről. Nagyon heterogén összetételű volt a lakosság, ezért a megismerés nem ment könnyen. A 22 főből álló Műszaki Bizottság tagjainak névsorát a tanácsülés elé terjesztettük. Nagyon sok kifogás volt, mind a Tanács, mind pedig a pártszervezet részéről, hiszen a nyugdíjas értelmiségiekből álló bizottsági tagok személyét többen politikailag nem

tartották megfelelőnek, de végül mind a 22 személyt sikerült a bizottságba beválasztani. Több mint 2500 család anyagi helyzetét, beállítottságát mértük fel abból a célból, hogy a lakosság elképzeléseit megismerjük, és meg tudjuk győzni a fejlesztés szükségességéről. Minden családot ketten látogattak meg, akik jelezték, ha a meggyőzés sikertelen volt. Újra kezdődött a család meggyőzése a beállítottságának megfelelő agitátor segítségével. Ma ez már drasztikus módszernek tűnik. De a lakosság összetétele nagyon heterogén volt, és az eltérő véleményeket nem lehetett másképp közelíteni. Megpróbáltuk a lakosság anyagi teherbírását is figyelembe venni, ezért létrehoztuk a Szociális Bizottságot, amelybe tősgyökeres pécelieket választottunk be. A Szociális Bizottság differenciáltan határozta meg a családok fizetési kötelezettségét, 400 Ft/hó jövedelem alatt ingyenes volt a közművek bekötése. Az 1963 novemberében létrejött víztársulati, majd 1964-ben a víz-csatorna társulati belépések egységesnek mondhatók voltak, bár ellenzők, feljelentők már akkor is akadtak, de a gázhálózat 1966-67-es szervezése már nagyobb ellenállást váltott ki. Újból felmértük a lakosság véleményét, és a Szociális Bizottság jelentős kedvezményeket dolgozott ki. Mégis felerősödött az ellenzők hangja, Kádár Jánoshoz mintegy 350 fő aláírásával feljelentést küldtek be. Kiküldtek egy bizottságot, amely mindent rendben talált, és dicsérettel zárult le a vizsgálat. A feljelentések folytatódtak. Igazoló jelentéseket kellett írni. Alig 1 évvel a gázfogadó állomás 1969. március 15-i ünnepélyes átadása után, 1970 májusában, éppen mikor hivatalos úton külföldön tartózkodtam, felfüggesztették a Társulat tevékenységét. A Vízmű épületébe többé nem léphettem be. Minden gépet, csövet, eszközt elszállítottak. Fegyelmi vizsgálatot kértem. Rendőrségi eljárás indult ellenem, de ezt csak az újságból tudtam meg. Másfél évig jártam tárgyalásokra. A Gödöllői Járásbíróság 1971. február 23-án egy év és hat hónapi felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. Nem tudtam lelkiileg elviselni, hogy ilyen ítélettel éljek. Fellebbeztem. Az 1971. május 18-án meghozott másodfokú tárgyaláson ejtették a vádat. Amikor a bíró kihirdette ezt, a teremben kitört a tapsvihár. A péceliek értem izgultak. Úgy látszik azonban»odafenn«, a megyei elvtársaknál, elvtársnőknél nagyon fontos voltam valakinek vagy valakiknek. A Legfőbb Ügyészségen óvást emeltek az ügyemben. 1972-ben új eljárásra került sor. A tárgyalás reggel 9-kor kezdődött, és délután 14 óráig tartott. Addig ott kellett a bíróság előtt állnom. Kitztek egy újabb időpontot. Akkor én nagyon udvariasan azt mondtam:»uraim, én többé a maguk bírósága elé nem állok. « Az útlevelém megvolt, mert Csanádi György, az akkori miniszterem nem engedte meg, hogy bevonják. Zágrábba kellett mennem néhány kollégával szolgálati útra. Döntöttem. A szolgálati útlevelemet visszaküldtem, én pedig továbbindultam. A minisztert felhívtam, és elmondtam neki, hogy ebbe az országba nincs értelme visszatérnem. Becsületére legyen mondva, nem fűzött kommentárt a mondottakhoz, nem tett szemrehányásokat, csupán sok szerencsét kívánt. Ötvenéves fejjel indultam a bizonytalanba. Óriási bátorság és hatalmas elkeseredés kellett ehhez a lépéshez.

Politikai menedékjogot kaptam, és három héttel ezután egy németországi vállalathoz kerültem beosztott mérnökként. Abban az időben kevés volt a cégünk belföldi megrendelése, ezért nemzetközi pályázatokon is részt vettünk. A pályázatok kidolgozásában én is közreműködtem. Így lettem Líbiában két erőmű építésének építésvezetője. Ezek után keresett meg a Krupp cég Líbiában, hogy vállaljam el egy észak-afrikai erőmű-beruházás vezetését. Elvállaltam, hiszen nemcsak a megbecsülés és elismerés volt fontos, hanem a 15 év munkaviszony megszerzése is a nyugdíj elismeréséhez. 50 éves fejjel hagytam el hazámat 1972-ben. 1987-ben mentem nyugdíjba Németországban, tovább dolgozva az építésvezetésben.”

A vallomások, az adatok, a tények sem alkalmasak a történet megismerésére, az ember megértésére. A magyar forgatókönyvnek nem lehet színt adni, ritmust vagy mondanivalót, hogy filmet forgasson belőle a jelen vagy az utókor. A tények és a képzelet színei az emberről Bacsoni István 1922. október 12-én megszületett Alsórajkon, és 2001. június 19-én meghalt

Pécelen. Életének első 27 évét nem Pécelen, majd következő 23 évét Pécelen, a következő 29 évét nem Pécelen, az utolsó alig egy évtizedét újra Pécelen élte. Alkotó életének egy töredékéről, 7 évről szól ez a forгатókönyv. Egy péceli mellékállásáról, amelyben kezdeményezett, kiküzdött, megszervezett, korszerűsített társaival egy eleddig a lécéről híres települést. Főállásáról Az almáskert és gazdája csak tényeket tudunk, hidak, utak, gyárak, erőművek Barcstól Líbiáig. De hát fizetést kapott, hol keveset, hol meg többet. Az erőművek áramot adnak nappal, sőt Líbiában éjjel a tengervízből ivóvizet is tudnak produkálni. Líbiában vizet isznak, világosságot gyűjtanak, de a magyar mérnök nevét nem ismerik. A folyókat és nemzeteket összeérintő hidakon menekülők vagy andalgók sem tudják ki volt Baczoni István, aki a hidat tervezte. A családja, a gyermeke is alig ismerték, mert olyan keveset láthatták. Baczoni Istvánnak kötelessége volt az építés, mert mérnökként megbízást és fizetést kapott. De ki bízta meg azzal, hogy Pécelből, ebből a társadalmilag szétesett, széthúzó, össze-vissza porfészekből 7 év alatt MINTAFALUT varázsoljon ingyen és önkéntesen? És ha megbízta, miért hagyta, hogy megalázzák, bűnökként bíróságra citálják. Aki megbízta, útilapuját azért meghagyta a meneküléséhez. Engedte útjára, hogy bizonyítson. De ő hazájának, szűk pátriájának akart bizonyítani, és hazajött 1988. novemberben, meghívásra. Egy képsor a videoszalagról Emléktáblát avattak a Vízmű Társulat 25 éves megalakulása alkalmából 1988. november 12-én, az ünnepséget a Nagyközségi Tanács VB, a pártbizottság, a HNF és a PVCSSV Péceli Üzemmérnöksége szervezte és persze a régi küzdőtársak. A teremben megjelent ünneplők élénk sokaságában Baczoni István magányosan ül. Újságot olvas. A Népszabadság Reformlegenda róla és a TÖR- TÉNETRŐL megjelent cikkét. Nem figyel rá senki. Ő sem figyel senkire. Figyelmesen olvas, már megtanulta, hogy a szónak, ha számonkéri sulya van. Kérdés az Őrökhöz! A tetteket a jelenkor nem érti, az utókor meg elfelejti. Vajon hányan élnek még ma ebben a faluban, akik nem hiszik el, hogy Baczoni István és munkatársai kezeihez egyetlen fillér nem tapadt soha, sehol? Hihetetlen, de volt egy ilyen kor Pécelen. Emberáldozta korszak volt. Kinek kellett az áldozat, aki megbízta, vagy aki nem bízott benne? Most már nincs kihez protestálni. Kegyes volt hozzá, ki áldozatnak küldte, mert életének utolsó, megtört, szellemtől megfosztott éveiben szeretet vette körül, az utolsó percéig. Erre volt csak figyelme, sok gondja között a Teremtőnek. Könnyű volt már őt szeretni, mert már nem csinált semmit. Szálfaegyenes gerinccel ült a toloszékben, mint aki naponta végigállja vádlokként a tárgyalását, egy ismeretlen bíró szemébe nézve. Mindenkinek illik a szemét lesütnie, a bírónak is. Pécelen 1963-1970 között történt fejlesztések 4,5 km vízhálózat 2132 db házi bekötés 2x150 m3 víztározó 7 db mélyfurati kút Vízmű épülete 24,5 km szennyvízhálózat, átemelő és tisztítótelep 12 km gázálózat, gázfogadó állomás Rákos-patak medrének átépítése Csúnya-árok medre és burkolata a vízfelfogó gáttal Lélek-patak mederburkolata, híddal Maglódi út, Pesti út, Baross utca, Rét utca, Rákos utca, Isaszegi út, Vasút utca, Rákóczi F. utca, Petőfi S. utca, Kossuth L. utca, Erzsébet sétány aszfaltburkolatai 69-es buszjárat beindítása Vásártéri OTP házak 60 lakással, e sorok írója is töretlenül lakik az egyik lakásban 1970 óta.

MEMENTO Gödöllői Járásbíróság. B.I.534/1970/19.sz. A népköztársaság nevében! A járásbíróság Gödöllőn 1970. november 18. december 7. 1971. január 6. január 7. február 4. és február 23. napjain ESE Híradó megtartott nyilvános tárgyalások alapján meghozta a következő Ítéletet Baczoni István (nős Farkas Máriával) vádlott, - aki 1922. október 12. napján, Alsórajkon született és péceli Kossuth Lajos u. 6. sz. alatti lakos, magyar állampolgár, nős, családos, 1 kiskorú gyermeke van, iskolai végzettsége műszaki egyetem, katona volt, rendfokozata őrzető, apja Baczoni Béla, anyja Rigó Vilma, területi főmérnök, havi keresete 6900 Ft, vagyona fél ház, büntetlen, b ü n ö s ipari vállalkozás fenntartásával jelentős mennyiségű és értékű árura üzletszerűen elkövetett üzérkedésben. A járásbíróság ezért Baczoni István vádlottat 1 (egy) év és 6 (hat) hónapi szabadságvesztésre ítéli. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását a járásbíróság 5 (öt) évi időtartamra felfüggeszti. A szabadságvesztés

büntetés utólagos végrehajtásának elrendelése esetén a szabadságvesztés büntetést szigorított büntetésvégrehajtási munkahelyen kell végrehajtani. Vádlott köteles 3370 (Háromezerháromszáthatven) Ft eddig felmerült és a még felmerülő bűnügyi költségeket az államnak megfizetni.

Pest megyei bíróság Bf.I. 466/1971-26. A népköztársaság nevében! A Pest megyei Bíróság Budapesten, 1971. évi május hó 11. napján tartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozta és május 18. napján kihirdette a következő ítéletet: Baczon István feleségével 2012. július Üzérkedés miatt Baczoni István ellen indított bűnügyben a gödöllői járásbíróság 1971.évi február 23. napján kelt B.I.534/1970-19. számú ítéletét megváltoztatja, Terheltet az ellene ipari vállalkozás fenntartásával, jelentős mennyiségű és értékű árura üzletszerűen elkövetett üzérkedés miatt emelt vád alól büntethetőséget kizáró okból felmenti. A felmerült költségeket az állam viseli.

Részlet a Kernén-Stettenben 1983. október 10-én írt önéletrajzából: „A német állampolgárság köteleibe való felvételemet az illetékes német hatóságtól megértem és a csatolt »ígérvény« alapján megkapom, de ehhez a magyar állampolgárság kötelékéből való elbocsátásra van szükségem, amelyet a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsától tisztelettel megkérvényttem.”

Befejezés:

Ne gondolja a kedves Olvasó, hogy e TÖRTÉNET szálait nem kell koszorúba kötni az utókornak. Mert hogy kibogozni nem lehet hisz a szálaikon csomók, tövisek sérthetnek még ma is, azért még az igazság szálaiból a tanulság koszorúját letétként megrendeli a jövő. Miért? Már hogy miért születik meg a hős mellé a krónikás? Így van, volt és lesz. Az emberiség fennmaradási rendje szerint. A hős, vagyis az áldozat mementójából az utókor szobrot emel, filmet forgat, drámát vagy bibliát ír, ilyenkor előkeresik a krónikát, mely akkor megíratott. Az újkor most szegény. Hősökben és nagy áldozatokban egyaránt szegény. Ezért csinálnak pillanathősöket nagy költséggel. Világra, Európára, országra, nemzetre, településre ható hősöket, kicincálva belőlük a MA mondvacsinált hősenek torzóját. A hős mint üzlet és mint politika a pénzre szakosodott világ játékarzenájának Barbie babája lett. Mindenre öltöztethető. Ezért igazán nem kellett volna elcsodálkoznom, mikor megkérdezték, hogy gondozóházunk miért vette fel Baczoni István nevét. Mármint mennyit kaptunk ezért. Nos, itt a fantáziák eltévedtek, mint ahogy már sokszor Pécel történetében. Az igazságok szálainak koszorúköteése hosszú, utólagos és nem kíséri rivaldafény a kötögető kezek mozdulatait. A koszorúköteők ezért szomorúak is lehetnének. Szomorúságukban Mindenszentek napjára készülődvén felnagyíthatnák az igazságokat, kihegyezhetnék a töviseket is, de hát kik a jövő csendjéért dolgoznak, a hallgatásban meglelik a békét. Baczoni István nem lelt békét az életében. Túl galád volt vele az ember. Hős és áldozat lett, így hát a krónikásnak sok dolgot adott, hogy mementóként a jövőnek átmentse messzire révedő arcvonásait és életművének hagyatékát az ember arculcsapása nélkül. A gondolattársítások oly gazdag fantáziavilágából a kisedd, a kismama, a kincs, a gyengédség, a szeretet, az alázat fogalmait kéretik lekérni, hogy a szavak érthetővé váljanak. De igazából nem a mának szól, hisz belátható, hogy a jövő emberét a kortársak nehezen értik.

Utószó, Pécel, 2012. június 19.

Ma 11 éve, hogy elhunyt Baczoni István. Nem történt azóta semmi emlékének őrzésében. Pécelen nem keresik szobrának helyét. Ha a Google-keresőbe beírjuk a nevét, 7440 találatot mutat. Szinte minden találatban csak az ESE Baczoni István Rehabilitációs és Ápoló Otthon név szerepel.

Némethy Mária.

2. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat.

Pécel, 2016. március 8.
Almási Zsuzsanna